

**6331 SAYILI
İŞ SAĞLIĞI VE GÜVENLİĞİ
KANUNUNUN**

**TARAFLARA GETİRDİĞİ
YÜKÜMLÜLÜKLER**

Bu Kanunun amacı;

- işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması
- mevcut şartlarının iyileştirilmesi için
- işveren ve çalışanların
- görev, yetki, sorumluluk,
- hak ve yükümlülüklerini düzenlemektir.

KANUNUN KAPSAMI

Bu Kanun;

- kamu ve özel sektöre ait bütün işlere ve işyerlerine,
- bunların işverenleri ile işveren vekillerine,
- çırak ve stajyerler de dâhil olmak üzere **tüm çalışanlarına**
- faaliyet konularına bakılmaksızın

uygulanır.

ÇALIŞAN

Kanunda çalışan,

- kendi özel kanunlarındaki statülerine bakılmaksızın

kamu veya özel işyerlerinde istihdam edilen

- gerçek kişi olarak tanımlanmıştır.

İŞVEREN

- **Kanunda işveren,**
çalışan istihdam eden gerçek veya tüzel kişi yahut tüzel kişiliği olmayan kurum ve kuruluşları olarak **tanımlanmıştır.**

İŞYERİ

İşyeri, 4857 sayılı Kanundaki ifadeye benzer şekilde tanımlanmıştır.

Özetle,

- Mal veya hizmet üretmek amacıyla
- maddi olan ve olmayan unsurlar ile
- **çalışanın** birlikte örgütlendiği
- işyerine bağlı yerler, eklentiler ve araçların da dahil olduğu,
- organizasyon olarak ifade edilmiştir.

KAPSAM/İSTİSNALAR

6331 sayılı Kanun

aşağıda belirtilen faaliyetler ve kişiler hakkında uygulanmaz:

- Fabrika, bakım merkezi, dikimevi ve benzeri işyerlerindeki hariç,
 - Türk Silahlı Kuvvetleri,
 - Genel kolluk kuvvetleri,
 - Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığının faaliyetleri.

İSTİSNALAR

- Afet ve acil durum birimlerinin müdahale faaliyetleri
- Ev hizmetleri
- Çalışan istihdam etmeksizin kendi nam ve hesabına mal ve hizmet üretimi yapanlar
- Hükümlü ve tutuklulara yönelik infaz hizmetleri sırasında, iyileştirme kapsamında yapılan işyurdu, eğitim, güvenlik ve meslek edindirme faaliyetleri

İSTİSNALAR

Kapsam dışında tutulan istisnai haller için,

- diğer mevzuatta yer alan hükümler uygulanabilecektir.
- Ancak, 6331 sayılı Kanunun bazı hükümlerinin istisna tutulan faaliyetler hakkında uygulanması daha yerinde olurdu.
- Örneğin, Kendi adına çalışanlar iş kazası geçirebilir,
- Ev hizmetlerine sağlığa uygun malzeme verilmeyebilir,
- Diğer faaliyetlerde de benzer durumlarla karşılaşılabilir.
- Önemli bir husus 3. kişilerin, müşteriler, ziyaretçiler hususunda herhangi bir düzenleme bulunmuyor.
- Ayrıca, mesleki ve teknik eğitim veren okullar, kurslar vs.
- **İstisnalar tekrar gözden geçirilmelidir.**

GENEL YÜKÜMLÜLÜKLER

- İşveren, çalışanların işle ilgili sağlık ve güvenliğini sağlamakla yükümlüdür.
- İşveren,
 - mesleki risklerin önlenmesi,
 - eğitim ve bilgi verilmesi dâhil her türlü tedbirin alınması,
 - organizasyonun yapılması,
 - gerekli araç ve gereçlerin sağlanması,
 - sağlık ve güvenlik tedbirlerinin değişen şartlara uygun hale getirilmesi
 - mevcut durumun iyileştirilmesi,
için çalışmalar yapar.

TEDBİRLERE UYULUP UYULMADIĞINI İZLEME, DENETLEME

- **İşveren,** işyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyulup uyulmadığını
 - izler,
 - denetler
 - uygunsuzlukların giderilmesini sağlar.

RISK DEĞERLENDİRMESİ

- **İşveren**, risk değerlendirmesi

yapar

veya

yaptırır.

İŞE UYGUN GÖREV

- **İşveren**, çalışana görev verirken,
çalışanın sağlık ve güvenlik yönünden
işe uygunluğunu göz önüne alır.

HAYATİ VE ÖZEL TEHLİKELİ YERLER

- İşveren,
- yeterli bilgi ve talimat verilenler dışındaki çalışanların
- hayati ve özel tehlike bulunan yerlere
- girmemesi için gerekli tedbirleri alır.

İLKELER

İşveren aşağıdaki ilkeleri göz önünde bulundurmak zorundadır.

- Risklerden kaçınmak.
- Kaçınılması mümkün olmayan riskleri analiz etmek.
- Risklerle kaynağında mücadele etmek.
- İşyerlerinin tasarımı ile iş ekipmanı, çalışma şekli ve üretim metotlarının seçiminde özen göstermek,

İLKELER

- Teknik gelişmelere uyum sağlamak.
- Tehlikeli olanı, tehlikesiz veya daha az tehlikeli olanla değiştirmek.
- Teknoloji, iş organizasyonu, çalışma şartları, sosyal ilişkiler ve çalışma ortamı ile ilgili faktörlerin etkilerini kapsayan tutarlı ve **genel bir önleme politikası geliştirmek**.
- Toplu korunma tedbirlerine, kişisel korunma tedbirlerine göre öncelik vermek.
- Çalışanlara uygun talimatlar vermek.

GEREKLİ ARAÇ VE GEREÇLERİN/ KORUYUCU MALZEMENİN SAĞLANMASI

- İşveren
işçiye,
gerekli araç ve gereçleri,
koruyucu malzemeleri
sağlamak zorundadır.

KORUYUCU MALZEMELER

- **Baş koruyucuları**
- **Kulak koruyucuları**
- **Göz ve yüz koruyucuları**
- **Solunum sistemi koruyucuları**
- **El ve kol koruyucuları**
- **Ayak ve bacak koruyucuları**
- **Cilt koruyucuları**
- **Gövde ve karın bölgesi koruyucuları**
- **Vücut koruyucuları**

GÜVENLİK VE SAĞLIK İŞARETLERİ KULLANMA

İşveren,

- güvenlik ve sağlık işaretlerini bulundurmak
- uygun şekilde kullanmak zorundadır.

GÜVENLİK VE SAĞLIK İŞARETLERİ BİLGİLENDİRME

- İşveren,
 - güvenlik ve sağlık işaretleri hakkında
- işçileri ve/veya temsilcilerini bilgilendirecektir.
- İşaretlerin anlamları ve bu işaretlerin gerektirdiği davranış biçimleri,
- yazılı talimat haline getirilerek
- işçilere ve temsilcilerine verilecektir.

ÇALIŞANLARIN EĞİTİMİ

- İşveren, çalışanların iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerini almasını sağlar.
- Bu eğitim özellikler;
 - işe başlamadan önce,
 - çalışma yeri veya iş değişikliğinde,
 - iş ekipmanınının değişmesi hâlinde veya
 - yeni teknoloji uygulanması hâlinde verilir.
- Eğitimler, değişen ve ortaya çıkan yeni risklere uygun olarak yenilenir, gerektiğinde ve düzenli aralıklarla tekrarlanır.

ÇALIŞANLARIN EĞİTİMİ

- İşverenler,
- çalışanların,
- karşı karşıya buldukları mesleki riskler,
- alınması gerekli tedbirler konusunda,
- eğitim programlarını hazırlamak,
- eğitimleri düzenlenmek,
- çalışanların bu programlara katılmasını sağlamak,
- verilecek eğitim için uygun yer, araç ve gereç temin etmekle yükümlüdürler.

MESLEKİ EĞİTİM BELGESİ

- Mesleki eğitim alma zorunluluğu bulunan tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işlerde,
 - yapacağı işle ilgili
 - mesleki eğitim aldığını
- belgeleyemeyenler çalıştırılmaz.

İLAVE EĞİTİM

- İş kazası veya meslek hastalığı geçirene,
- işe başlamadan önce,
 - kazanın veya meslek hastalığının sebepleri ve
 - korunma yolları ve güvenli çalışma yöntemleri

hakkında ilave eğitim verilir.

YENİLEME EĞİTİMİ

- Herhangi bir sebeple

6 aydan fazla süreyle işten uzak kalanlara,

tekrar işe başlatılmadan önce

bilgi yenileme eğitimi verilir.

ÇALIŞANLARIN EĞİTİMİ

- İSG eğitiminin maliyeti çalışanlara yansıtılamaz.
- Eğitimlerde geçen süre çalışma süresinden sayılır.
- Eğitim sürelerinin haftalık çalışma süresinin üzerinde olması hâlinde, bu süreler fazla sürelerle çalışma veya fazla çalışma olarak değerlendirilir.

EĞİTİM KONUSU VE SINAV

Çalışanların İSG Eğitimi Yönetmeliği,

- Eğitim konularının seçilmesinde özen gösterilmeli.
- Eğitimin sonunda sınav yapılmalı
- Gerekirse eğitim yenilenmeli

Yargıtay kararlarında da vurgulandığı gibi,

- eğitim konuları bir kısım mevzuat veya belgenin verilmesi değil, eylemli olarak bilgilerin aktarımı ve öneminin kavratılması gerekir.

CİDDİ VE YAKIN TEHLİKE

İşveren;

- Ciddi ve yakın tehlikeye maruz kalan veya kalma riski olan bütün çalışanları,
- tehlikeler ile bunlardan doğan risklere karşı alınmış ve alınacak
- tedbirler hakkında derhal bilgilendirir.
(Tahliye)

SAĞLIK GÖZETİMİ

İşveren;

- Çalışanların riskleri dikkate alarak sağlık gözetimine tabi tutulmalarını sağlar.
- **Aşağıdaki sağlık muayenelerinin yapılmasını sağlamak zorundadır:**
 - İşe girişlerinde.
 - İş değişikliğinde.
 - İş kazası, meslek hastalığı **veya** sağlık nedeniyle **tekrarlanan işten uzaklaşmalarından sonra** işe dönüşlerinde talep etmeleri hâlinde.
 - **İşin devamı süresince**, çalışanın ve işin niteliği ile işyerinin tehlike sınıfına göre **Bakanlıkça belirlenen düzenli aralıklarla.**

MUAYENE VE RAPOR ALMA

- Tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde çalışacaklar, yapacakları işe uygun olduklarını belirten sağlık raporu olmadan işe başlatılamaz.
- Sağlık raporları, işyerinde çalışan ya da hizmet alınan işyeri hekiminden alınır.
- Sağlık gözetiminden doğan tüm maliyet işverence karşılanır.

GÖRÜŞ ALMA VE KATILIMLARININ SAĞLANMASI

İşveren,

- çalışanlara veya çalışan temsilcisine
- varsa işyeri yetkili sendika temsilcilerine
 - görüşlerinin alınması,
 - teklif getirme hakkının tanınmasını,
- görüşmelerde yer almasını ve katılımlarını sağlar.

İZLEME, DENETLEME VE UYGUNSUZLUĞU GİDERME YÜKÜMLÜLÜĞÜ

- Kanuna göre işveren,
 - işyerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine uyulup uyulmadığını
 - izler, denetler ve uygunsuzlukların giderilmesini sağlar.

ACİL DURUM PLANI

İşveren,

- acil durumları önceden değerlendirerek,
 - gerekli tedbirleri alır.
- Acil durumu belirleme işverene bırakılmıştır.

ÖNLEME, KORUMA,TAHLİYE, İLK YARDIM,YANGINLA MÜCADELE

- Acil durumlarla mücadele için,
- İlk yardım ve diğer konularda
- uygun donanıma sahip ve
- **eğitilmiş yeterli sayıda kişiyi görevlendirir.**
- (Destek elemanı)
- araç ve gereçleri sağlayarak
- eğitim ve tatbikatları yaptırır
- ekiplerin her zaman hazır bulunmalarını sağlar.

TAHLİYE

- Ciddi, yakın ve önlenemeyen tehlikenin meydana gelmesi durumunda işveren;
 - Çalışanların işi bırakarak derhal çalışma yerlerinden ayrılıp güvenli bir yere gidebilmeleri için,
 - önceden gerekli düzenlemeleri yapar ve çalışanlara gerekli talimatları verir.

İŞ KAZASI VE MESLEK HASTALIKLARININ KAYIT VE RAPORU

İşveren;

- Bütün iş kazalarının ve meslek hastalıklarının kaydını tutar,
 - gerekli incelemeleri yaparak bunlar ile ilgili raporları düzenler.
- Ramak kala olayları da raporlar.
- (Zarara uğratma potansiyeli olan olaylar)

İŞ KAZASI VE MESLEK HASTALIKLARININ KAYIT VE BİLDİRİMİ

İşveren,

- İş kazalarını kazadan sonraki 3 işgünü içinde,
- Meslek hastalıklarını kendisine bildirildiği/öğrendiği tarihten itibaren üç iş günü içinde,
- Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirmekle yükümlüdür.
 - 5510 s.K. m. 13/II ayrıca kolluk kuvvetlerine
 - derhal bildirilecektir

İŞİN DURDURULMASI

İşyerinde,

- çalışanlar için hayati tehlike oluşturan bir husus tespit edildiğinde;
- bu tehlike giderilinceye kadar,
- işyerinin bir bölümünde veya tamamında iş durdurulur.

Ayrıca,

- çok tehlikeli sınıfta yer alan maden, metal ve yapı işlerinde,
 - tehlikeli kimyasallarla çalışılan işlerin yapıldığı işyerinde,
 - büyük endüstriyel kazaların olabileceği işyerlerinde,
 - risk değerlendirmesi yapılmamış olması
 - **durumunda iş durdurulur.**

ÜCRET ÖDEME VE İŞ VERME

- **İşveren,**
- işin durdurulması sebebiyle işsiz kalan çalışanlara
- ücretlerini ödemekle veya
- ücretlerinde bir düşüklük olmamak üzere meslek veya durumlarına göre başka bir iş vermekle yükümlüdür.

ÇALIŞANLARIN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

- Çalışanlar,
diğer çalışanların

sağlık ve güvenliklerini
tehlikeye düşürmemekle
yükümlüdür.

- Ziyaretçiler ve müşterilere yer verilmemiş.

EĞİTİME KATILMA-TALİMATATA UYMA

- **Çalışanlar,**
- iş sağlığı ve güvenliği eğitimlerine katılmak
- bu konudaki talimat ve prosedürlere uymakla yükümlüdürler.

KURALLARA UYGUN VE DOĞRU KULLANMA

- İşyerindeki
- makine, cihaz, araç, gereç,
- tehlikeli madde, taşıma ekipmanı ve diğer üretim araçlarını
 - kurallara uygun şekilde kullanmak,
 - güvenlik donanımlarını doğru kullanmak,
 - keyfi olarak çıkarmamak ve değiştirmemek.

KİŞESEL KORUYUCU DONANIMLAR

- Kendilerine sağlanan

kişisel koruyucu donanımı

doğru kullanmak ve korumak.

TEHLİKE VE EKSİKLİĞİ BİLDİRME

- İşyerinde sağlık ve güvenlik yönünden
 - ciddi ve yakın bir tehlike olduğunda
 - koruma tedbirlerinde bir eksiklik gördüklerinde,
- işverene veya çalışan temsilcisine derhal haber vermek.

ÇALIŞANLARIN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

- Müfettiş ve memurların taleplerini yerine getirmek.
- Teftişe yetkili makam tarafından işyerinde tespit edilen noksanlık ve mevzuata aykırılıkların giderilmesi konusunda, işveren ve çalışan temsilcisi ile iş birliği yapmak.
- Kendi görev alanında, iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması için işveren ve çalışan temsilcisi ile iş birliği yapmak.

ÇALIŞANLARIN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

- **İşyerine,**
 - sarhoş veya
 - uyuşturucu madde almış olarak gelmek ve
 - işyerinde alkollü içki veya uyuşturucu madde kullanmak yasaktır.

(İstisnalar düzenlenmiş)
- İşveren; nerede, ne zaman, hangi şartlarda alkollü içki içilebileceğini belirleyebilir.

ÇALIŞANLARIN YÜKÜMLÜLÜKLERİ

- **Çalışanlar**
yükümlülüklerine aykırı davrandıklarında,
işveren, iş sözleşmelerini
haklı ya da geçerli nedenle
feshedebilecektir.
- **Diğer koşulların gerçekleşmesi halinde,**
disiplin cezası ya da ücret kesme cezası ile
karşılaşabilecektir.

ÇALIŞANLARIN SORUMLULUĞU

- **Çalışanlar**
yükümlülüklerine aykırı davrandıklarında,
- **Ölüm, yaralama ya da başka bir zarar meydana gelirse,**
 - Maddi tazminat,
 - Manevi tazminat
 - SGK'nın rücu talebi ve
 - **Hapis ya da adli para cezası ile**
 - **karşılaşacaktır.**

6331 SAYILI KANUN

- **İnsan sağlığını korumayı hedeflediği için,**
- **Amacı itibariyle yerindedir,**
- **İşverenlere ekonomik yük getirecektir,**
- **Ancak uygulamada sorunlar yaşanacaktır,**
- **Yönetmelikler hazırlanmamıştır,**
- **Önceki yönetmelikler yetersiz kalacak, farklı sorunlar yaşanacaktır,**
- **İş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi yetersiz,**
- **Tüm işyerlerini kapsar şekilde ağır hükümler**
- **İşyerlerine göre farklılıklar olmalıdır,**
- **Devletin danışmanlık hizmeti vermesi gerekir,**
- **Altyapı, eğitim, bilgilendirme, gibi hususlar yeterli değil,**
- **Denetimi sağlayacak yeterli görevli mevcut değil,**

6331 SAYILI KANUN

- **Birçok husus Yönetmeliğe bırakılmış,**
- **Birçok yerde, genel ve soyut içeriğinin nasıl dolacağı belli olmayan ifadeler kullanılmış,**
- **Yükümlülüklerin açıkça yazılması gerekir,**
- **Diğer mevzuat hükümleri ile bazı konularda bağlantı kurulmamış,**
- **Bazı faaliyetler, işler kapsam dışında tutulmuş, buralarda da bazı temel hususlar geçerli olmalıdır,**
- **Yönetmelikte düzenlenecek yükümlülüklerle ilgili olarak idari para cezası atfı yapılmıştır,**